

KUOPIO

S E I
KK

TÄÄLLÄ SEIKKAILU
ON LUONNONVOIMA

AI

L L U

SATAMA- JA VENEPAIKKAOHJELMA
2019-2028

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	3
2	OHJELMOINNIN TYÖPROSESSI	4
2.1	TYÖRYHMÄ	4
2.2	TYÖN KULKU.....	4
2.3	SEURANTA JA PÄIVITTÄMINEN	4
3	TYÖSSÄ KÄYTETTYJÄ KÄSITTEITÄ.....	5
4	NYKYTILANNE KUOPIOSSA.....	7
4.1	VENESATAMAVERKOSTON TILANNE 2018	7
4.2	MATONPESUPAIKAT	15
4.3	VENE- JA TALVISÄILYTYS-PAIKKOJEN VUOKRATULOT	15
4.4	VENEPAIKKAMÄÄRÄT MUIHIN KAUPUNKEIHIN VERRATTUNA.....	17
5	KUOPION VENESATAMAVERKOSTON KEHITTÄMINEN 2019-2028	18
5.1	KAUPUNGIN STRATEGIA.....	18
5.2	KEHITTÄMISEN PERIAATTEET	18
5.2.1	Käyttöaste.....	18
5.2.2	Palveluiden tiivistäminen	19
5.2.3	Tiedottaminen ja markkinointi	19
5.3	VENESATAMIIN LIITTYVÄT LAIT JA STANDARDIT	20
5.4	KÄYTTÄJIEN TARPEET	20
5.5	VÄESTÖTIEDOT JA KAUPUNGIN KASVU	20
5.6	VENEPAIKKAVARAUSJÄRJESTELMÄ	22
5.7	KESKEISET TOIMENPITEET VENESATAMITTAIN	23
5.8	PERUSKORJAUSOHJELMA	25
6	YHTEENVETO.....	27

Liitteet Venesatamat ja -rannat; kohdekortit 1-93

1 JOHDANTO

Kuopio asettaa uudessa strategiassaan 2030 tavoitteekseen olla hyvän elämän pääkaupunki, joka on edelläkävijä terveys-, ympäristö- ja hyvinvointiosaamisessa, on ympäristöltään ainutlaatuinen ja innostava paikka. Satama- ja venepaikkaohjelma on yksi käytännön askelista kohti strategian tavoitteita.

Venesatamat ja niihin liittyvät rannat sekä tausta-alueet ovat keskeinen osa kaupunkimaisemaa Kallaveden ympäröimässä Kuopiossa. Kallavesi tarjoaa vesistössä liikkujille upeat puitteet ja runsaasti retkisatamia. Kallavesi kuuluu Vuoksen päävesistöön ja Kuopiosta onkin hyvät vesiliikenneyhteydet kaikkiin itäisen Suomen merkittävimpiin kaupunkeihin ja Saimaan kanavan kautta edelleen Suomenlahdelle. Veneily on yleistä Kuopiossa ja veneiden määrä suhteessa asukaslukuun on korkea.

Kaupunki on suosittu myös matkakohteenä veneilijöiden keskuudessa. Kuopion Matkustajasatama on Vuoksen vesistön vilkkain satama. Vierasveneilijöiden yöpymismäärät ovat Kallaveden alueella olleet veneilykauden aikana yhteensä noin 2 000 venekuntaa.

Satama- ja venepaikkaohjelman tarkoituksena on ensisijaisesti toimia ohjaavana työkaluna kaupungin päättäjille venesatamiin ja veneilyn palveluverkostoon liittyvää päätöksentekoa sekä investointeja varten.

Satama- ja venepaikkaohjelmassa on esitetty tiiviissä ja havainnollisessa muodossa Kuopion veneilyn nykytila ja kehityksen painopisteet. Työn lähtötietoina ovat olleet kattavat tilastot vene- ja talvisäilytyspaikoista eri satamissa sisältäen mm. satamakohtaista tietoa venepaikkojen kokojakaumasta ja käyttöasteesta. Tilastotietoa on pyritty muokkaamaan mahdollisimman tiivistettyyn ja informatiiviseen muotoon taulukkoja sekä karttoja

hyödyntäen, jolloin kehitystarpeiden analysointia on voitu tehdä aluekohtaisesti. Kehitysohjelman toimenpide-ehdotuksissa resurssit on kohdistettu siten, että niistä saadaan suurin hyöty. Kehitysohjelman keskeisiä johtajatuksia ovat tehokkuus ja siihen liittyvän käyttöasteen nostaminen, palveluiden hillitty keskittäminen, varausjärjestelmän kehittäminen ja veneilyyn liittyvien peruspalveluiden tarjoaminen jatkossakin kaupungin asukkaille edulliseen hintaan.

Satama- ja venepaikkaohjelman tavoitteet on sovitettu yhteen Kuopion kaupunkivision sekä väestön kasvun tavoitteiden ja ennusteiden kanssa siten, että kaupungin asukkaille tarjotaan jatkossakin korkealaatuisia ja edullisia veneilyyn liittyviä palveluja asuinpaikasta ja tulotasosta riippumatta.

Nykyisen väestön ennustetaan kasvavan noin 10 000:lla (n. 128 000 asukkaaseen) vuoteen 2028 mennessä. Väestö kasvaa melkein kaikissa Kuopion kaupunginosissa ja ikäluokissa. Kuopion väestön kasvun pohjalta arvioitu venepaikkojen kokonaiskysyntä kasvaa arviolta noin 8 %. Kysynnän kasvu kohdistuu eniten alueille, joilla väestönkasvu on voimakkainta.

Kuopioon on loppuvuodesta 2017 perustettu Suomen suurin kansallinen kaupunkipuisto, jonka kokonaislaajuus on yli 7 200 hehtaaria. Kaupungin veneilymahdollisuudet tarjoavat osaltaan erinomaiset puitteet kansalliseen kaupunkipuiston ainutlaatuiseseen sisävesi saaristoon ja -maisemaan tutustumiselle sekä kattaviin retkeilypalveluihin.

Vesillä liikkumisen tukeminen ja siten kaupunkimaiseman elävöittäminen sekä veneilyyn liittyvän elinkeinoelämän edistäminen ovat tärkeitä päämääriä kaupungissa, jossa vesimaisema on niin keskeisessä asemassa kuin Kuopiossa.

2 OHJELMOINNIN TYÖPROSESSI

2.1 TYÖRYHMÄ

Satama- ja venepaikkaohjelman on laatinut työryhmä, jonka puheenjohtajana on toiminut Kuopion kaupunginpuutarhuri Matti Nikoskelainen, työryhmän asiantuntijoina ovat kaupunkiorganisaatiosta toimineet satamapäällikkö Sami Lehtonen, yleiskaavapäällikkö Heli Laurinen, suunnitteluhortonomi Kari Huttunen, suunnitteluinsinööri Ville-Veikko Pääkkönen ja vesialueiden hoitaja Tino Hovinen.

Konsultin työryhmään ovat kuuluneet ins. (ylempi AMK) Markku Vähäkäkelä, dipl.ins. Seppo Virmalainen, dipl.ins. Mikael Stening ja ins. (AMK) Jesse Kunnas. Työryhmä on kokoontunut yhteensä 4 kertaa hankkeen aikana.

2.2 TYÖN KULKU

Hanke käynnistyi huhtikuussa 2018 lähtöaineiston kokoamisella ja aloituskokouksella. Ensivaiheessa suoritettiin nykytilaan arviointi, joka tehtiin pääosin kesäkuun 2018 loppuun mennessä.

Kehitystarpeiden analysointi, kohdekortit ja peruskorjausohjelma laadittiin elo-joulukuussa 2018.

Satama- ja venepaikkaohjelma valmistui kokonaisuudessaan syksyllä 2019.

2.3 SEURANTA JA PÄIVITTÄMINEN

Satama- ja venepaikkaohjelma on tarkoitettu päivittämään noin 10 vuoden välein, jolloin seuraava päivitys tulee ajankohdaiseksi 2020-luvun jälkimmäisellä puoliskolla.

3 TYÖSSÄ KÄYTETTYJÄ KÄSITTEITÄ

Aarnivenepaikka

Rannalle vedettäville pienille veneille, etenkin soutuveneille, varattu luvanvarainen rakentamaton venepaikka, jonka hoitovastuu on venepaikan varanneella henkilöllä. Aarnivenepaikat poistetaan käytöstä vaiheittain ensisijaisesti keskeisiltä kaupunkialueilta.

Huvialuspaikka

Isoille veneille tarkoitettu laituripaikka, jonka paikkakoko määräytyy veneen pituuden tai leveyden mukaan, riippuen veneen laituriin kiinnittymistavasta.

Jätepiste

Jätepisteellä tarkoitetaan venesataman yhteydessä olevia jätehuoltoon liittyviä astioita ja mahdollista lajittelupistettä. Venesatamien jätepisteet voidaan myös sijoittaa jätteiden aluekeräyspisteiden yhteyteen. Tällöin venesataman ilmoitustaululla osoitetaan lähimmän aluekeräyspisteen sijainti.

Kotisatama

Kotisatama on se venesatama, jonka venepaikan käytöstä veneilijä maksaa kausikoh-
taisen paikkamaksun venesatamaa hallinnoivalle taholle. Kotisatamassa on laituripaik-
koja ja soutuvenepaikkoja kausipaikkalaisille.

Käyttövesipiste

Satamassa sijaitseva vesipiste, josta veneilijä voi täydentää veneensä vesisäiliön tai ottaa vettä muuhun käyttöön.

Laituripaikka

Venesatamasta osoitettu venepaikka, joka sijaitsee laiturin yhteydessä.

Lähipalvelut

Sataman läheisyydessä sijaitsevat veneilijän kannalta keskeiset palvelut kuten esim. ravintolat, kaupat ja terveyspalvelut.

Matonpesupaikka

Matonpesua varten rakennettu paikka.

Pilssivesien tyhjennyspiste

Veneen pilssitilaan tulleen veden tyhjennyslaitteisto, joka koostuu säiliöstä ja imutyh-
jennyslaitteistosta. Pilssiveden joukossa saattaa olla vähäisiä määriä öljyä. Pilssivesien
talteenottopiste varustetaan öljynerotuskaivolla, jonka jälkeen vedet johdetaan takaisin
vesistöön tai kaupungin viemäriverkkoon.

Puistovenepaikka

Rannalla vedettäville pienille veneille, etenkin soutuveneille, varattu numeroitu vene-
paikka. Puistovenepaikat ovat joko rakentamattomia tai kevyesti rakennettuja.

Pysäköinti

Venesataman tausta-alueelta osoitettu ajoneuvojen pysäköintiin tarkoitettu alue.

Retkisatama

Yleensä pienempi venesatama, josta on osoitettu venepaikkoja tilapäiseen veneiden
kiinnitykseen.

Septitankin tyhjennyspiste

Sataman septitankin tyhjennyspisteessä on jätevesisäiliö (septisäiliö) sekä imutyhjen-
nysletku, jolla voidaan tyhjentää veneen käymäläjätevesisäiliö (septitankki). Septitankin
tyhjennyspisteen yhteydessä on usein erillinen pilssivesien tyhjennyspiste.

Soutuvenepaikka

Pienille veneille, etenkin soutuveneille, osoitettu numeroitu rantapaikka. Soutuvenepaikat ovat rakennettuja ja hoidettuja.

Sähköpiste

Sähköpisteellä tarkoitetaan laitureiden tai talvisäilytysalueiden läheisyydestä sijaitsevaa pistorasiaa, josta veneilijät voivat ottaa käyttösähköä.

Telarantapaikka

Veneen rannalle vetopaikka, jonka käyttö mahdollistuu veneilijän hankkimien telojen avulla. Telarantapaikat on numeroitu.

Traileripaikka

Veneiden kuljetukseen tarkoitettujen trailereiden säilytykseen osoitettu paikka, joista osaa voidaan käyttää myös veneiden talvisäilytykseen.

Valaistus

Satama-alueen valaistus, joka käsittää tyypillisesti tausta-alueen aluevalaistuksen ja laitureihin asennetut pollarivalaisimet.

Veneen aisapaikka

Laituriin asennettujen veneaisojen yhteydestä osoitettu venepaikka. Veneaisa on yleensä nivelellä laituriin kiinnitetty puu-, teräs- tai alumiinirakenteinen tuki, jonka toisessa päässä on ponttonikelluke.

Veneen nostopaikka

Yleensä nostolaiturin läheisyydessä sijaitseva alue, josta vene voidaan nostaa kuivalle maalle joko kiinteällä nosturilla tai esim. mobilenosturilla tai autonosturilla (Hiab) tms.

Veneen perä-/kylkipaalupaikka

Esim. laiturin läheisyyteen asennettujen puupaalujen yhteydestä osoitettu venepaikka. Paalujen yhteydestä osoitetut venepaikat ovat yleisiä etenkin vanhemmissa laitureissa.

Veneen peräpoijupaikka

Laiturin läheisyyteen asennetun kelluvan peräpoijun yhteydestä osoitettu venepaikka.

Veneen talvisäilytyspaikka

Tilavaraus kenttäalueella veneen säilyttämiseksi talven yli. Vene säilytetään yleensä trailerin tai pukkien varassa ja peitteen/pressun alla. Talvisäilytyspaikat on numeroitu.

Veneluiska

Veneluiska tai veneenlaskuluiska on rantaan rakennettu loiva luiska, jota pitkin vene voidaan laskea trailerin varassa veteen tai vastaavasti vetää ylös vedestä. Veneluiskat on yleensä rakennettu teräsbetonisista elementeistä, mutta myös sora- tai asfalttipäällysteisiä maaluisia käytetään toisinaan veneiden laskuun.

Veneranta

Ranta-alue, johon on keskitetty useita, etenkin soutuveneiden, rantapaikkoja.

Venesatama

Venesatamassa on kiinteitä tai kelluvia laitureita ja niiden yhteydestä on osoitettu veneiden kiinnittymiseen tarkoitettuja laituriipaikkoja.

Vieraslaituri

Vieraslaituri on muualta tulevien veneiden, ns. vierasveneiden, käyttöön varattu laituri, jonka palvelutaso on yleensä kotisatamalaituri korkeampi ja jonka venepaikkojen käytöstä yleensä peritään käyttäjiltä vuorokausiperusteinen maksu.

4 NYKYTILANNE KUOPIOSSA

4.1 VENESATAMAVERKOSTON TILANNE 2018

Kuopiossa on nykyisellään 89 kpl kaupungin hallinnoimaa venesatamaa ja venerantaa. Venesatamia, joissa on laituri- paikkoja, oli vuonna 2018 yhteensä 31 kpl. Venerantoja sekä muita vastaavia veneensäilytysalueita on yhteensä 58 kpl (Kuva 2 ja Kuva 3).

Kuopion kaupungilla on yhteensä 5 634 vuokrattavaa venepaikkaa (2018), joista noin 42 % (2 369 kpl) on laituri- paikkoja ja loput ovat veneiden rantapaikkoja (Kuva 1). Suurin osa venekannasta painottuu pieniin moottoriveneisiin ja soutuveneisiin.

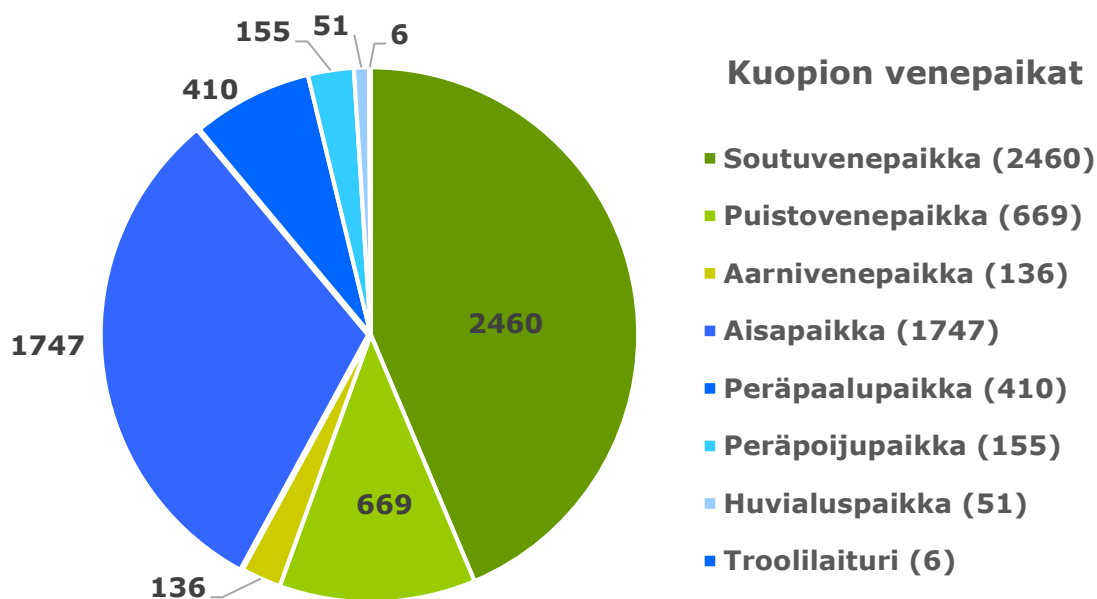
Venesatamien määrä on Kuopiossa selvästi kasvussa 10 vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna, jolloin laituri- paikkoja käsittäviä venesatamia oli yhteensä 18 kpl. Kasvu selittyy osin kuntaliitoksilla. Kuopioon on edellisen vuonna 2008 laaditun vastaavan venesatamaselvityksen/ paikkaohjelman jälkeen liitetty Karttula (2011), Nilsinä (2013), Maaninka (2015) ja Juankoski (2017), joissa on yhteensä 8 laituri- paikkoja sisältävää venesatamaa. Täysin uusia venesatamia on 2 kpl, Kumpusaari ja Kanavaranta, jotka molemmat sijaitsevat keskeisellä kaupunkialueella. Venesatamiksi on lisäksi sisällytetty Vehmersalmen entiset lossilaiturit. Lisäksi Kuiviniemen ja Raninin rannassa on tilastojen

mukaan kummassakin yksi venepaikka, mutta kyseisiä venerantoja ei tässä yhteydessä käsitellä venesatamina.

Kuopion virallinen väkiluku on vuonna 2018 noin 118 000, kun se vuonna 2007 oli noin 91 000. Väestön kasvu on siten ollut noin 30 % kymmenessä vuodessa ja venepaikkojen vastaava kasvu on ollut 31 %. Vuokrattujen venepaikkojen osuus kaikista venepaikoista on laskenut kymmenen vuoden takaisesta 78 %:sta 68 % iin. Venepaikkojen käyttöaste on samaa suuruusluokkaa kuin 1990-luvun lopulla, jolloin se oli myös alle 70 %.

Suurin osa venesatamista on kotisatamia. Vierassenepaikkoja on Maljalahden, Rauhalahden, Kumpusaaren Kuopionlahden, Pirttilahden, Melalahden, Karttulanlahden, Syvänniemen, Nilsinän ja Muuruveden venesatamissa. Kuopion alueella on lisäksi vierassenepaikkoja Hotelli Scandicin rannan laiturin (Väinölänranta), Pirttiniemen laiturin, Vehmersalmien Milli-baarin laiturin ja Juankosken Niskakosken laiturin yhteydessä.

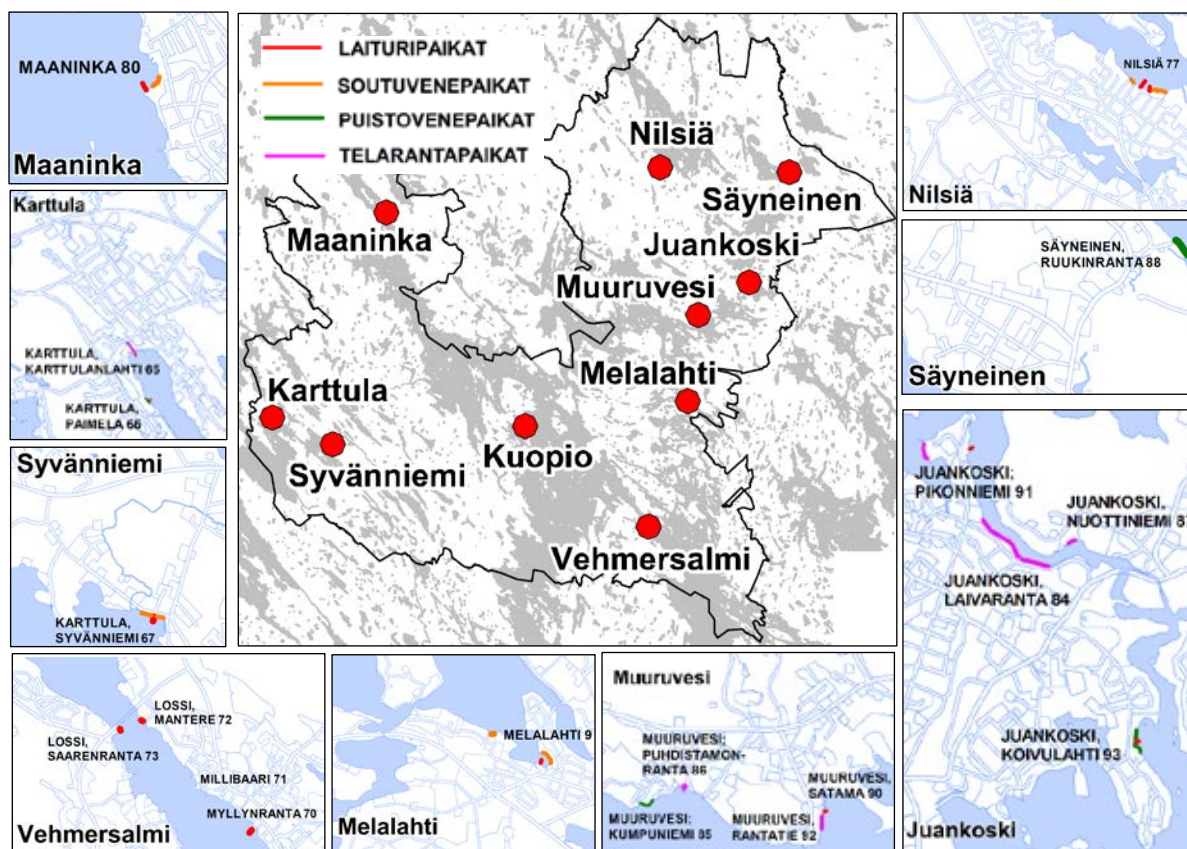
Veneiden talvisäilytyspaikkoja on osoitettu 12 venesataman ja yhden venerannan yhteydestä yhteensä noin 1 050 kpl. Talvisäilytyspaikkojen käyttöaste on tilastojen mukaan ollut 41 % vuonna 2018.

Kuva 1. Kuopion venepaikat alkuvuodesta 2018. Laituri- paikat (yht. 2 369 kpl) on esitetty sinisen eri sävyillä ja rantapaikat (yht. 3 265 kpl) vihreällä yhteensä 5 634 kpl).

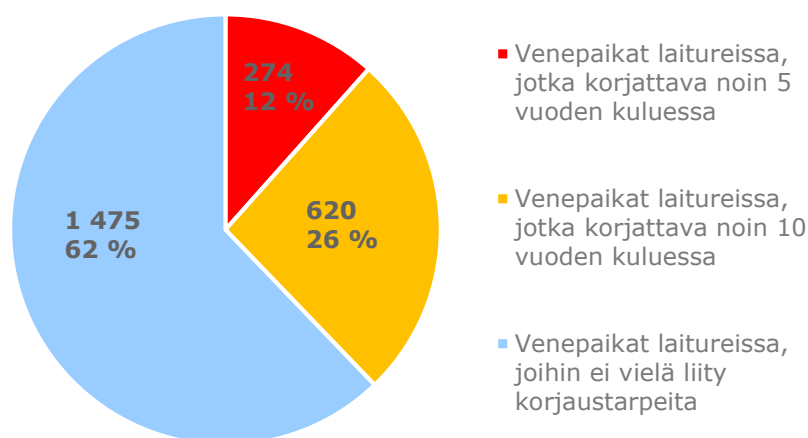
Kuva 2. Kuopion keskeisen kaupunkialueen venesatamat ja venerannat (2018). Virranniemen venesatamaa (33) ei näy kartalla, sillä se sijaitsee Sorsasalossa keskeisen kaupunkialueen pohjoispuolella.

Kuva 3. Kuopion liitettyjen kuntien venesatamat ja venerannat (2018).

Suurimmassa osassa Kuopion venesatamissa on ainakin yksittäisiin laitureihin liittyviä peruskorjaus- tai uusimistarpeita. Vuoden 2018 alkupuolella laitureiden korjaustarpeita oli 24 venesatamassa. Peruskorjattavia tai uusittavia laitureita oli yhteensä 39 kpl ja ne on jaettu kiireellisiin, noin 5 vuoden kuluessa uusittaviin, sekä

vähemmän kiireellisiin, eli noin 10 vuoden kuluessa korjattaviin laitureihin. Uusittavissa tai peruskorjattavissa laitureissa on yhteensä reilu kolmannes kaikista laituripaikoista (Kuva 4). Laituripaikat, rantapaikat ja talvisäilytyspaikat on esitetty venesatamittain taulukossa 1.

Kuva 4. Venesatamien laituripaikat peruskorjaus-/uusimistarpeittain. Laituripaikkojen kokonaismäärä on 2 369 kpl.

Taulukko 1. Kuopion laituripaikkoja käsittävien venesatamien laituripaikat, rantapaikat ja talvisäilytyspaikat käyttöasteineen (2018). Alle 70 % käyttöasteet on korostettu punaisella.

Nro	Sataman nimi	Kaikki laituripaikat			Rantapaikat			Talvisäilytyspaikat		
		Vuokratut laituripaikat	Laituripaikkojen käyttöaste		Vuokratut rantapaikat	Rantapaikkojen käyttöaste		Vuokratut talvisäilytyspaikat	Talvisäilytyspaikkojen käyttöaste	
2	HONKALAHTI	170	122	72 %	108	82	76 %	94	68	72 %
3	JYNKKÄ	89	74	83 %	71	65	92 %	37	18	49 %
4	KEINÄNLAHTI	184	140	76 %	109	107	98 %	103	77	75 %
5	KELLOLAHTI	36	24	67 %	30	21	70 %	24	2	8 %
6	KETTULANLAHTI	40	34	85 %	10	9	90 %	11	11	100 %
7	KUOPIOILAHTI	257	179	70 %	104	81	78 %			
8	MALJALAHTI	647	420	65 %	45	39	87 %			
9	MELALAHTI	24	12	50 %	48	24	50 %			
10	NEULANIEMI	50	40	80 %	123	120	98 %			
11	NIUVANPORTTI	50	37	74 %	43	42	98 %			
12	PETONEN/PIRTTILAHTI	149	146	98 %	83	82	99 %	283	62	22 %
69	PIRTTILAHTI/ROMANIAN-RAITTI (VENERANTA)							160	5	3 %
13	PÄIVÄRANTA	48	48	100 %	88	62	70 %			
14	RÖNÖ-VARVI	38	32	84 %	20	20	100 %			
15	SIIKALAHTI	36	36	100 %	37	19	51 %	44	13	30 %
16	VALKAMARANTA	54	46	85 %	40	39	98 %	34	6	18 %
17	RAUHALAHTI	14	0	0 %						
38	JULKULA, PAJULAHDEN-RANTA	8	8	100 %	26	26	100 %			
70	MYLLYRANTA	20	15	75 %						
72	LOSSI, MANTERE	10	9	90 %				10	5	50 %
73	LOSSI, SAARENRANTA	3	3	100 %						
76	KUMPUSAARI	238	140	59 %				244	164	67 %
79	KANAVANRANTA	28	28	100 %	18	18	100 %			
Vuoden 2008 jälkeisten kuntaliitosten mukana tulleet venesatamat										
65	KARTTULA, KARTTULANLAHTI	31	14	45 %	37	8	22 %			
66	KARTTULA, PAIMELA	15	1	7 %	10	2	20 %			
67	KARTTULA, SYVÄNNIEMI	21	14	67 %	46	36	78 %			
77	NILSIÄ	59	26	44 %	122	37	30 %	5	0	0 %
80	MAANINKA	18	11	61 %	30	17	57 %			
90	MUURUVESI, SATAMA	6	1	17 %						
91	JUANKOSKI, PIKONNIEMI	8	8	100 %	21	14	67 %			
93	JUANKOSKI, KOIVULAHTI	18	4	22 %	25	7	28 %			
		2 369	1 672	71 %	1 294	977	76 %	1 049	431	41 %

Venesatamissa venepaikkojen käyttöasteet ovat korkeammat kuin venerannoissa, joissa on pelkkiä rantapaikkoja. Vapaita laituripaikkoja on siitä huolimatta noin 700 kpl eli noin 30 % laituripaikkojen kokonaismäärästä. Vapaita laituripaikkoja on varsinkin Maljalahden ja Kumpusaaren suurissa venesatamissa, mutta myös useassa pienemässä venesatamassa ja etenkin Kuopioon liitettyjen aikaisemmin itsenäisten kuntien

alueen venesatamissa. Vapaiden venepaikkojen määrä on lähes sama kuin seuraavan 10 vuoden aikana uusittavien laitureiden yhteydessä olevien venepaikkojen määrä (894 kpl). Vapaiden paikkojen korkea määrä saat-taa paikallisesti, kuten esim. Maljalahdessa, osin johtua laitureiden huonosta kunnosta, mutta pääosin matalan käyttöasteen on arvioitu johtuvan kysynnän ja tarjonnan hei-kosta paikallisesta kohtaamisesta.

Taulukko 2. Kuopion venesatamien palvelut sekä mahdollisen tuloväylän kulkusyvyyys.

[illegible]

Maljalahden venesatamasta löytyy kaikki keskeiset palvelut. Suurimassa osassa venesatamia on lähinnä peruspalvelut, kuten jäteastia, veneluiska ja pysäköintialue autoille (Taulukko 2).

Kuopion alueella on venesatamien lisäksi 58 venerantaa. Soutuveneiden rantapaikkoja on venesatamissa 1290 kpl, jonka lisäksi viheralueilla on rantapaikkoja 1975 kpl. Yhteensä rantapaikkoja on 3265 kpl. Muutamassa venerannassa on lisäksi talvisäilytyspaikkoja.

Venerantojen rantapaikkojen keskimääräinen käyttöaste (n. 59 %) on selvästi venesatamien käyttöastetta matalampi. Toisaalta useassa etenkin pienemmässä venerannassa kaikki venepaikat ovat käytössä (Taulukko 3).

Aarnivenepaikat (136 kpl) poistetaan käytöstä vaiheittain ensisijaisesti keskeisiltä kaupunkialueilta.

PIRTTILAHDEN VENESATAMA

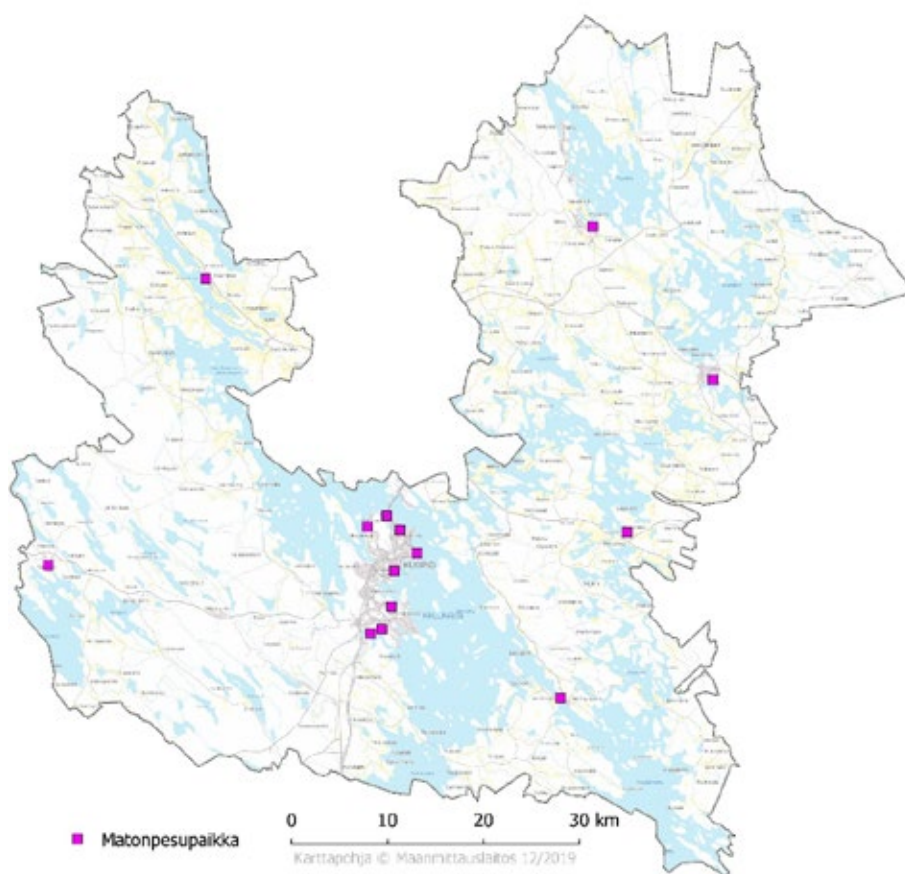
Taulukko 3. Kuopion venerannat. AV = aarnivenepaikat, PV = puistovenepaikat, SV = soutuvenepaikat, RV = rantapaikat yhteensä. Yhteenlaskettujen rantapaikkojen osalta on esitetty käyttöasteet (2018). Alle 70 % käyttöasteet on korostettu punaisella.

Nro	Satamannimi	AV	PV	SV	RV	Käyttöaste
1	HARJULANRANTA			88	88	24 27 %
18	HAAPANIEMI			21	21	21 100 %
21	KELLOLAHTI, LAHDENPOHJA		26		26	21 81 %
22	KIRVESLAHTI			55	55	39 71 %
23	KUIVINNIEMI		27		27	0 0 %
24	SÄRKINIEMI/LAAJALAHTI			12	12	12 100 %
25	LEIPÄNIEMI			50	50	11 22 %
26	JULKULA/NAURISLAHTI			22	22	22 100 %
27	PÄIVÄRANTA/SIIRTOLAPUUTARHA		26		26	10 38 %
28	PÖYRYNLAHTI			56	56	44 79 %
29	RANININ RANTA			77	77	48 62 %
30	RUOKOLAHTI		34		34	12 35 %
31	RÖNÖ-LEHTOSAARI			18	18	18 100 %
32	JULKULA/TOSSAVALANNIEMI			137	137	101 74 %
33	VIRRANNIEMI		16		16	10 63 %
34	NEULALAHTI			62	62	27 44 %
35	NIITTYTIE			21	21	14 67 %
36	PITKÄSIIMA			36	36	21 58 %
37	ITKONNIEMI, PUISTOALUE		46		46	21 46 %
39	JYNKKÄ, PUISTOALUE, LAHDENPOHJA		25		25	19 76 %
40	PILPANLAHTI		23		23	13 57 %
41	PÄIVÄRANTA, PUISTOALUE		74		74	48 65 %
42	RÖNÖ, HONKASAARENTIEN PUISTOALUE		38		38	22 58 %
43	SAVILAHTI, PUISTOALUE		25		25	3 12 %
44	SÄRKILAHTI			33	33	15 45 %
45	NURMITIE			16	16	15 94 %
46	KELLOLAHTI, LÄNSIRANTA, PUISTO		16		16	8 50 %
47	KIELORANTA			13	13	3 23 %
48	VALKAMARANTA LÄNSIOSA			25	25	18 72 %
49	VALKAMARANTA ITÄOSA			9	9	4 44 %
50	PIKONNIEMENKATU, PUISTOALUE		6		6	4 67 %
51	PIRTTILAHTI, PUISTOALUE		15	1	16	9 56 %
52	VAHVEROTIE, PUISTOALUE		12		12	0 0 %
53	KALLIOLAHTI, PUISTOALUE		9		9	9 100 %
54	RÖNÖNSILTA			21	21	15 71 %
55	LEVÄSENLAMPI, PUISTOALUE		23		23	3 13 %
56	RAUTOKANTA			35	35	35 100 %
57	RAUTONIEMI			36	36	36 100 %
58	SAVOLANNIEMI			16	16	16 100 %
59	RAUTOKANTA, POHJOINEN			11	11	11 100 %
60	SAVOLANNIEMI, ETELÄRANTA			9	9	9 100 %
61	NIITTYKAARRE			8	8	8 100 %
62	SAMMALNIEMI			18	18	3 17 %
63	MIETTLÄNRANTA			13	13	11 85 %
64	KEILANRANTA			20	20	20 100 %
68	LOTTAHOVINRANTA			30	30	18 60 %
69	PIRTTILAHTI, ROMANIANRAITTI			58	58	54 93 %
78	PORONPUISTO		29		29	8 28 %
81	KAIVANNONLAHTI			10	10	9 90 %
82	TERVARANTA			12	12	12 100 %
83	KOTILOKATU, PUISTOALUE			29	29	29 100 %
89	TIKANNIEMI-HEVOSHAKA		10		10	2 20 %
	AARNIVENEPAIKAT	136			136	119 88 %
Vuoden 2008 jälkeisten kuntaliitosten mukana tulleet veneiden rantapaikat						
84	JUANKOSKI, LAIVARANTA		67		67	30 45 %
85	MUURUVESI, KUMPUNIEMI		13			7 54 %
86	MUURUVESI, PUHDISTAMON RANTA		18			13 72 %
87	JUANKOSKI, NUOTTINIEMI		10			0 0 %
88	SÄYNEINEN, RUUKINRANTA		19			11 58 %
92	MUURUVESI, RANTATIE		16			11 69 %
Yhteensä		136	623	1212	1971	1156 59 %

4.2 MATONPESUPAIKAT

Venepaikkojen lisäksi Kuopiossa on 12 matonpesupaikkaa (Kuva 5). Viemäröidyt matonpesupaikat sijaitsevat Maria Jotunin puistossa, Päivärannassa, Julkulassa, Jynkänlahdessa, Kirveslahdessa, Pitkälähdessä (Valkamanranta), Karttulassa, Vehmersalmella, Riistavedellä, Nilsiässä, Maaningalla ja Juankoskella.

Kaupungissa on lisäksi kaksi matonpesulaituria, jotka sijaitsevat Honkalahdessa ja Kettulanlahdessa. Pesupaikkoja huolletaan kauden aikana määräajoin. Kettulanlahden matonpesupaikka peruskorjataan viemäröidyksi, venelaiturin käyttöiän puitteissa.

Kuva 5. Kuopion kaupungin matonpesupaikkojen sijainti kartalla

4.3 VENE- JA TALVISÄILYTYS-PAIKKOJEN VUOKRATULOT

Kuopion hallinnoimista 5 634 venepaikasta on vuonna 2018 vuokrattuina noin 3 810 kpl, eli 68 % (Taulukko 4). Venepaikkavuokra on keskimäärin noin 116 €/venepaikka (sis. alv 24 %). Kaupunki saa venepaikkojen vuokraamisesta tuloja yhteensä noin 360 000 € (alv 0 %).

Veneiden talvisäilytyspaikkoja on yhteensä noin 1 150 kpl, joista vuokrattuina oli noin 430 kpl, eli vain 37 % (Taulukko

5). Talvisäilytyspaikan keskimääräinen vuokra on noin 149 €/paikka (sis. alv 24 %). Kaupungin tulot talvisäilytyspaikkojen vuokraamisesta ovat yhteensä noin 40 000 € (alv 0 %).

Kuopion kaupungin tulot vene- ja talvisäilytyspaikkojen vuokrauksesta ovat yhteensä yli 400 000 € (alv 0 %) menojen ollessa noin 300 000 € (alv 0 %) ilman poistoja.

Taulukko 4. Kuopion kaupungin bruttotulot (alv 0 %) venepaikkojen vuokrauksesta (02/2018).

Venepaikat	Yhteensä	Vapaat	Vuokraus- kiellossa	Vuokratut venepaikat		Venepaikka- vuokra (sis. alv. 24 %)	Vuokratulot (alv. 0 %)
Aarnivenepaikat	136 kpl	17 kpl	0 kpl	119 kpl	87,5 %	59 €/kpl	5 662 €
Soutuvenepaikat	2 460 kpl	605 kpl	157 kpl	1 698 kpl	69,0 %	68 €/kpl	93 116 €
Puistovenepaikat	669 kpl	350 kpl	4 kpl	315 kpl	47,1 %	59 €/kpl	14 988 €
Aisapaikat*) B = 2,00-2,99 m	1 715 kpl	408 kpl	47 kpl	1 260 kpl	73,5 %	159 €/kpl	161 565 €
Aisapaikat*) B = 3,00-3,99 m	527 kpl	182 kpl	1 kpl	344 kpl	65,3 %	230 €/kpl	63 806 €
Aisapaikat*) B = 4,00-4,49 m	40 kpl	16 kpl	0 kpl	24 kpl	60,0 %	287 €/kpl	5 555 €
Aisapaikat*) B = 4,50-4,99 m	79 kpl	16 kpl	23 kpl	40 kpl	50,6 %	341 €/kpl	11 000 €
Huvialuspaikat*)	3 kpl	0 kpl	0 kpl	3 kpl	100,0 %	260 €/kpl	629 €
Ei laskuteta	6 kpl	3 kpl	0 kpl	3 kpl	50,0 %	0 €/kpl	0 €
Yhteensä	5 642 kpl	1 603 kpl	232 kpl	3 807 kpl	67,5 %	116 €/kpl	356 321 €

B = paikkaleveys

*) Luvuissa on mukana myös aisapaikoiksi muutettuja peräpaalupaikkoja ja peräpoijupaikkoja (vrt. Kuva 1).

**) Huvialuspaikat on hinnoiteltu paikan pituusmetriä kohden. Taulukossa esitetty vuokrahinta on arvio.

Taulukko 5. Kuopion kaupungin bruttotulot (sis. alv 0 %) talvisäilytyspaikkojen vuokrauksesta (02/2018).

Venepaikat	Yhteensä	Vapaat	Vuokraus- kiellossa	Vuokratut talvisäi- lytyspaikat		Talvisäilytys- paikan vuokra (sis. alv. 24 %)	Vuokratulot (alv. 0 %)
Talvisäilytys- paikat 3x7m	744 kpl	479 kpl	37 kpl	217 kpl	30,6 %	120 €/kpl	22 065 €
Talvisäilytys- paikat 4x10m	141 kpl	42 kpl	41 kpl	58 kpl	41,1 %	180 €/kpl	8 419 €
Talvisäilytys- paikat 5x12m	102 kpl	77 kpl	2 kpl	23 kpl	22,5 %	239 €/kpl	4 433 €
Talvisäilytys- paikat >5x12m	73 kpl	47 kpl	0 kpl	26 kpl	35,6 %	355 €/kpl	7 444 €
Yhteensä	1 156 kpl	645 kpl	80 kpl	431 kpl	37,3 %	149 €/kpl	41 296 €

Sekä venepaikkojen että talvisäilytyspaikkojen käyttöaste saattaa vaihdella tilastointiajankohdasta riippuen. Etenkin talvisäilytyspaikkojen käyttöasteen on tilastointiajankohtana ollut matala.

Venepaikkojen vuokrauksen suurimmat tulot saadaan pienten aisapaikkojen (Paik-

kaleveys = 2,0 ... 2,99 m) sekä soutuvenepaikkojen vuokrauksesta. Kyseisten venepaikkojen käyttöasteet ovat selvästi muiden kokoluokkien venepaikkojen käyttöastetta suuremmat. Suurten venepaikkojen kysyntä on tarjontaan nähden verrattain pientä, kuten myös kyseisistä venepaikoista saatavat tulot.

4.4 VENEPAIKKAMÄÄRÄT MUIHIN KAUPUNKEIHIN VERRATTUNA

Kuopion venesatamaverkosto on erittäin tiheä ja venepaikkojen määrä suhteessa asukaslukuun on erittäin korkea mihin tahansa keskiuuteen ja suureen suomalaisen kaupunkiin verrattuna. Vuoksen vesistön muissakin kaupungeissa venepaikkojen määrä on verrattain korkea, mikä veneilykulttuurin lisäksi kuvastaa vesistön laajalle alueelle kohdistuvia matkailumahdollisuuksia (ks. Taulukko 6). Osassa kaupungeista (esim. Joensuu, Mikkelä) kaupunkiorganisaatio on ulkoistanut venepaikkojen hallinnon yrityselle.

Osassa kaupungeissa, kuten Kotkassa ja Oulussa, merkittävä osa venepaikoista sijaitsee kokonaan yksityisissä venesatamissa, eikä kyseisiä venepaikkoja ole otettu vertailussa huomioon. Esim. Oulussa melkein 1/3 kaikista venepaikoista (n. 800 kpl) sijaitsee yksityisissä venesatamissa. Kotkassa kaksi kolmasosaa venepaikoista on yksityistetty (n. 2 800 kpl). Mikäli yksityiset venepaikat otettaisiin huomioon, olisi Kotkassa Suomen suurin venetiheys.

Taulukko 6. Suomalaisten kaupunkien asukasmäärien suhde kaupunkien tarjoamien venepaikkojen määriin. Väestötiedot ovat peräisin tilastokeskuksesta ja tiedot venepaikoista ovat kaupunkien tai niiden yritysten kotisivuilta, joille kaupunki on ulkoistanut venepaikkojensa hallinnon ja vuokraustoiminnan. Joissain tapauksissa on hyödynnetty lehdistölähteitä. Luvuissa ei ole mukana täysin yksityisiä venesatamia.

	Asukasluku v. 2017/2018	Venepaikkojen lukumäärä	Asukkaita / venepaikka
Sisävesikaupunkeja			
Iisalmi	21 639	944	23
Imatra	27 277	n. 950	29
Joensuu	76 067	yli 2 000	40
Jyväskylä	140 188	n. 3 200	44
Kajaani	37 239	1 032	36
Kouvola	84 587	n. 850	99
Kuopio	118 000	n. 5 640	21
Lahti	119 573	2 323	52
Lappeenranta	72 909	n. 2 800	26
Mikkeli	54 261	yli 1 000	54
Savonlinna	34 664	yli 1 000	35
Tampere	231 853	n. 4 000	59
Rannikkokaupunkeja			
Helsinki	643 272	n. 12 000	*
Kotka	53 539	n. 1 467	**
Oulu	201 810	1 800	***
Vaasa	67 392	n. 2 000	34

* Helsingissä 1/3 venepaikoista on kaupungin suoravuokrauspaikkoja ja 2/3 kerhoille vuokrattuja paikkoja

** Kotkassa lisäksi 2 767 kpl yksityistä venepaikkaa

*** Oulussa lisäksi yli 800 kpl yksityistä venepaikkaa

Kuopiossa on kaupungin venesatamien yhteydessä 1 156 talvisäilytyspaikkaa vuonna 2018. Talvisäilytyspaikka oli noin 49 % laituripaikkojen määrästä, mikä on suhteellisen vähän verrattuna esim. Hel-

sinkiin, jossa vastaava suhde on lähempänä 60 %. Talvisäilytyspaikkojen pienempi määrä selittyy osittain sillä, että väljemmin asutuissa kaupungeissa veneilijät säilyttävät veneitään useammin esim. pihapiirissään.

5 KUOPION VENESATAMAVERTKOSTON KEHITTÄMINEN 2019-2028

5.1 KAUPUNGIN STRATEGIA

Kuopion kaupunki on loppuvuodesta 2017 julkaissut strategiansa ”Kuopio 2030, hyvän elämän pääkaupunki”. Strategia toimii johtamisen apuvälineenä kaupungin tulevaisuuden päämäärien osalta. Satama- ja venepaikkaohjelma pyrkii toteuttamaan ja täydentämään Kuopion strategiassa esitettyjä tavoitteita.

Yleisiä veneilytoimintaan liittyviä strategian tavoitteita ovat mm. aktiivisuuteen innostava arki, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö, sujuva ja uudistuva toiminta, kestävä talous, digitalisaatio, elinvoimainen kaupunkikeskusta sekä monimuotoinen kaupunkikulttuuri. Venepaikkaohjelmassa otetaan huomioon myös strategian väestön kasvutavoite, jonka mukaan vuonna 2040 Kuopiossa asuu 200 000 asukasta.

5.2 KEHITTÄMISEN PERIAATTEET

Kuopion venesatamaverkostoon kehittämisen lähtökohtana on, että veneilyyn liittyvät palvelut ovat jatkossakin kaupungin asukkaiden saatavilla. Kaupungin venesatamat muodostavat alueella myös lähitulevaisuudessa veneilypalveluiden rungon, jota yksityiset venesatamat ja palveluntarjoajat täydentävät.

Venepaikkojen käyttöaste toimii suuntaa antavana veneilypalveluiden kysynnän ja tarjonnan mittarina. Yhtenä kehittämisen keskeisenä päämääränä on sopeuttaa venepaikkojen käyttöastetta, niin että kysyntä ja tarjonta kohtaavat. Veneilijöiden palvelut on tarkoitus säilyttää vähintään ennallaan, huomioiden venepaikkojen käyttöaste. Käyttöasteeseen voidaan vaikuttaa myös markkinoinnin ja muun tiedottamisen lisäämisellä. Lisäksi kehittämisessä ja tulevan käyttöasteen arvioinnissa tulee ottaa huomioon alueelliset muutokset maankäytön suunnittelun ja rakentamisen osalta.

Nykyisellään noin kolmasosa venepaikoista on vapaana. Kaikkia huonokuntoisia laitureita ei siten lähtökohtaisesti esitetä uusittavaksi, kun ne tulevat käyttöikänsä päähän.

Venepaikkojen kysynnässä ja tarjonnassa on alueellisia eroja (ks. taulukko 1). Kaupungin venesatamien käyttöasteet ovat yleensä matalampia liitoskuntien alu-

eella. Myös suurten venepaikkojen kysyntä on verrattain alhaista koko kaupungissa.

Varsinaisten venepaikkojen lisäksi kaupungissa on useita veneiden rantautumispaikkoja mm. kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluvassa Hietasalossa. Hietasaloon rantautumispaikkojen määrän riittävyttä tulee jatkossa tarkastella osana kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaa.

5.2.1 Käyttöaste

Käyttöastetta sopeutetaan laituriipaikkojen tarjonnan supistamisella niillä alueilla, joilla käyttöasteen arvioidaan pysyvän alle 70%. Käyttöasteen muutokset toteutetaan pääosin laturien ja satamien korjausten yhteydessä. Näin voidaan pienentää myös laitureiden ylläpito- sekä investointikustannuksia ja tiiviisti rakennetuissa venesatamissa vapautuu lisää tilaa. Vastaavasti tulee harkita laituriipaikkojen lisäämistä niillä alueilla, joilla käyttöaste on 90...100 % tai alueilla, joilla uudisrakentaminen on voimakasta. Laituriipaikkojen määrän tarkastelemisen lisäksi tulee paikoitellen muuttaa pienten ja suurten laituriipaikkojen tarjonnan suhdetta vastaavan paikallista kysyntää.

Uusien asuinalueiden läheisyydessä venepaikkojen tarve otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa. Tavoitteena on, että venepaikkojen kysyntä ja tarjonta olisivat tulevaisuudessa lähempänä toisiaan koko kaupungin alueella.

Satama- ja venepaikkaohjelman yhteydessä on tarkasteltu erityisesti niitä venesatamia, joissa laituriipaikkojen käyttöaste on matala. Lisäksi on tarkasteltu kuutta suurinta venesatamaa, joiden venepaikkojen yhteenlaskettu määrä on noin 70 % kaikista laituriipaikoista. Kyseiset venesatamat ovat Honkalahden, Keinälahden, Maljalahden, Kuopionlahden, Kumpusaaren ja Petosen/Pirttilahden venesatamat. Suurissa venesatamissa on Kumpusaaren venesatamaa lukuun ottamatta laituriipaikkojen lisäksi paljon veneiden ranta- paikkoja.

5.2.2 Palveluiden tiivistäminen

Venesatamien peruspalveluiden, kuten veneluiska, jätehuolto, pysäköinti ja riittä-

vän suojaisat olosuhteet tulisi löytyä jokaisesta venesatamasta. Muut palvelut ovat käytännössä lisäpalveluita, jotka tulisi löytyä ainakin kuudesta suurimmasta venesatamasta (ks. taulukko 2). Lisäksi tulee varmistaa, että palveluverkosto on myös alueellisesti kattava Kuopion keskusta- alueen ulkopuolella. Liitoskuntien venesatamien palvelut tulisi pitää monipuolisina, jolloin myös muut alueen veneilijät voivat tarvittaessa hyödyntää kyseisiä palvelupisteitä.

Venesatamissa on paljon talvisäilytys- paikkoja suhteessa niiden kysyntään. Monet talvisäilytyskentät toimivat kesäisin pysäköintialueina.

5.2.3 Tiedottaminen ja markkinointi

Tiedottamista venepaikkatarjonnasta ja veneilymahdollisuuksista mm. kansallisen kaupunkipuiston alueella tulee lisätä. Markkinoinnissa ja tiedottamisessa tulee pyrkiä hyödyntämään eri kanavia ja taphtumia monipuolisesti.

PÄIVÄRANNAN VENESATAMA

5.3 VENESATAMIIN LIITTYVÄT LAIT JA STANDARDIT

Venesatamien suunnittelua ja toimintaa säätelevät useat lait sekä säännöt. Kaup-pamerenkulun satamia voidaan perustaa ainoastaan asemakaavan mukaiselle sa-tama-alueelle (LS). Toiminnan aloittami-nen on aikaisemmin vaatinut luvan valtio-neuvostolta. Nykyään kyseisestä luvanva-raisuudesta on kuitenkin luovuttu.

Venesatamien osalta vaatimukset ja ra-joitukset ovat huomattavasti kevyemmät. Yleensä venesatamia perustetaan kuiten-kin lähinnä asemakaavassa osoitetulle ve-nesatama-/veneranta-alueelle (LV). Vene-satamatoiminta muuttaa vesialueen käyt-töä ja paikallisia luonnon olosuhteita huo-mattavasti, joten venesataman tai suu-remman venerannan perustaminen vaatii lisäksi aluehallintoviraston myöntämän vesilain mukaisen luvan ja mahdollisesti MRL:n mukaisen toimenpideluvan tai mai-sematyöluvan (ns. vesirajalaitteet). Suu-rin osa nykyisistä venesatamista ovat pe-räisin ajalta, jolloin niiden perustamiseen ja toimintaan ei ole tarvinnut hakea vesi-lain mukaista lupaa. Nykyisten venesata-mien lupatilanteen tarkistaminen voi kui-tenkin tulla ajankohtaiseksi esim. venesa-taman muutostöiden yhteydessä.

Myös talvisäilytysalueet ja -kentät voi-vat tarvita maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) mukaisen toimenpidelu-van ja/tai maisematyöluvan.

5.4 KÄYTTÄJIEN TARPEET

Veneilijöiden tarpeet toimivien perus-palveluiden osalta arvioidaan pysyvän jat-kossakin pitkälti samana. Perustarpeet ovat hyvä saavutettavuus, riittävä palve-lutaso, taloudellisuus, turvallisuus ja ve-nepaikkojen varauspalvelun toimivuus.

Kuluttajat ovat nykyään aikaisempaa tietoisempia palveluiden saatavuuden ja helppokäyttöisyyden suhteen.

Uusi tekniikka kohdistaa paineita eten-kin venepaikkojen varaus- ja hallinnointi-palveluiden kehittämiseksi. Nopea tiedon-kulku helpottaa myös palveluiden suunnit-telua. Kaikkien keskeisten palveluiden ei

Venesatamien toimintaa säätelee li-säksi satamajärjestys, Kuopion kaupungin rakennusjärjestys, kaupungin ympäristön-suojelumääräykset ja jätehuoltolainsää-däntö, johon liittyy mm. alusjätelaki, alus-jätelain asetus, ympäristönsuojelulaki, merenkulun ympäristönsuojelulaki, jäte-laki sekä alusjätedirektiivi (2000/59/EY).

Merenkulun ympäristönsuojelulain 9 lu-vun 3 §:n mukaan satamien pitäjän on tehtävä alusjätteiden jätehuollon järjestä-miseksi jätehuoltosuunnitelma. Kotisata-missa tulisi olla keräysastiat sekajätteelle ja lajittumattomalle jätteelle. Lisäksi niissä tulisi olla vastaanottolaitteisto käymäläjät-teiden tyhjennystä varten.

Matkaveneiden osuus Kuopion vene-kannasta on kuitenkin verrattain pieni, eikä esim. septitankin tyhjennyspisteeseen asentaminen jokaiseen venesatamaan ole tarkoituksenmukaista. Palveluiden saata-vuuden osalta tulisi varmistaa palveluiden riittävä alueellinen kattavuus. Septitankin tyhjennyspisteet sijaitsevat usein polttoai-neen jakelupisteiden yhteydessä kuten esim. Maljalahdessa, Nilsiässä ja Maanin-galla. Kyseisten satamien välinen etäisyys on vesiteitse yhteensä jopa 75 km. Reitin varrella on kuitenkin septitankin tyhjen-nyspiste myös Niskakosken yksityisen vie-rasvenesataman yhteydessä, jolloin pal-veluiden välimatka pysyy kohtuullisena.

tarvitse olla saatavilla jokaisessa kotisata-massa, vaan käyttäjälle riittää usein tieto lähimmän palvelupisteiden sijainnista, jos etäisyydet kyseisiin kohteisiin pidetään kohtuullisina.

Tyypilliset tarpeet venesataman palve-luiden osalta ovat mm. vesi- ja sähköpiste, jätehuolto, suojaisat olosuhteet, pysäköin-timahdollisuus sekä mahdollisuus nostaa vene vedestä tai laskea se veteen. Osalla veneilijöistä saattaa lisäksi olla erityistar-peita turvallisuuteen nähden kuten esim. alueen aitaus ja valvonta.

5.5 VÄESTÖTIEDOT JA KAUPUNGIN KASVU

Kuopion väestö kasvaa jatkuvasti. Voi-makkain kasvu on tapahtunut vuosien 2010 ja 2017 välisenä aikana, jolloin Kuopioon on liitetty useita pienempiä naapuri-kuntia. Nykyisen väestön 118 000 ennus-tetaan kasvavan noin 10 000:lla vuoteen

2028 mennessä. Kuopion strategian mu-kainen väestötavoite on jopa 200 000 asu-kasta vuonna 2040.

Kaupungin muuttovoitto on arvioitu olevan positiivinen kaikissa ikäryhmissä

40-64 vuotiaita lukuun ottamatta ja nuorten työllistymismahdollisuudet on arvioitu hyväksi.

Väestö kasvaa melkein kaikissa Kuopion kaupunginosissa entisiä kuntakeskuksia ja maaseutualueita lukuun ottamatta, joissa väestö säilyy suurin piirtein nykyisellä tasollaan seuraavan 10 vuoden aikana. Väestö kasvaa myös kaikissa ikäluokissa. Vanhusten (ikä >75 v) suhteellinen määrä kasvaa eniten.

Veneilyn arvostuksen ja vetovoimaisuuden arvioidaan säilyvän suurin piirtein entisellään. Myöskään ikärakenteen muutoksella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta venepaikkojen ja -palveluiden kysyntään. Väestön kasvusta voidaan siten arvioida kasvattavan venepaikkojen kokonaiskysyntää noin 8 % Kuopion alueella. Kysynnän kasvu kohdistuu alueille, joilla väestökasvu on voimakkainta.

Uudis- ja täydennysrakentamisen alueilla tulee varautua venepaikkojen määrän kasvattamiseen. Uudisrakentamisen painopisteitä voidaan arvioida esim. Kuopion kaavoituskatsauksessa esitettyjen karttojen, laadittujen kaavojen sekä Kuopion väestöennusteen¹ pohjalta. Tällä hetkellä rakentaminen on vilkasta etenkin kaupungin

kaakkoisosissa Savolanniemen, Rautaniemen ja Lehtoniemen alueella. Kasvua on myös kaupungin eteläosissa Hiltulanlahden länsipuolella, Neulamäen alueella sekä Savilahden alueella. Keskusta-alueellakin on paikoitellen täydennysrakentamista. Rakentamisen voidaan pidemmällä aikajaksolla arvioida kasvattavan venepaikkojen kysyntää Pirttilahden, Kanavarannan, Siikalahden, Neulaniemen ja Niuvanportin venesatamissa, joissa kaikissa on Neulaniemeä lukuun ottamatta jo suhteellisen korkea laituripaikkojen käyttöaste.

Hiltulanlahden ympäristön rakentaminen kohdistanee laituripaikkojen kysyntää Hiltulanlahteen, jossa nykyisellään on venereitti, mutta ei kunnallista venesatamaa. Alueen asemakaavassa (761) onkin osoitettu alueelle venesatama. Hiltulanlahden väestö kasvaa suhteellisesti eniten kaikista Kuopion alueista.

Vanuvuoren alueelle on vuosina 2025-2040 tulossa noin 8 000 uutta asukasta. Alueelle laadittavassa osayleiskaavassa on tarkoitus osoittaa venesatama-alueita ja viheralueille soutuvenepaikkoja.

5.6 VENEPAIKKAVARAUSJÄRJESTELMÄ

Kuopion kaupungin nykyinen venepaikkavarausrjestelmä perustuu paikalla asiointiin valtuustotalon asiakaspalvelussa, jossa venepaikkaa haluava henkilö esittää toiveensa ja tarpeensa venepaikan sijaintiin ja kokoon liittyen. Venepaikan vuokraaja voi myös olla yhteydessä asiakaspalveluun sähköpostitse tai puhelimitse. Venepaikan vuokraajaan on hyväksyttävä venepaikkojen vuokrausehdot, joissa on esitetty vuokra- ja laskutuskaudet eri tyyppisille venepaikoille sekä talvisäilytyspaikoille. Kaupungin kotisivuilta löytyy lisäksi venepaikkojen hinnasto ja satamajärjestys. Venepaikan vuokran lasku lähetetään kirjeitse kotiin.

Venepaikat on ensisijaisesti tarkoitettu kaupungin asukkaille, mutta myös ulkopaiikkakuntalaiset voivat vuokrata venepaikkoja, jos niitä on vapaana.

Vuokrausrjestelmä siirretään verkko-pohjaiseen järjestelmään tulevina vuosina. Verkko- ja paikkatietokohtaisia järjestelmiä on mahdollista kehittää eteenpäin siten, että kaupunki voisi tulevaisuudessa hyödyntää samaa järjestelmää myös venesatamien rakenteiden kunnossapito- ja huoltotoimenpiteiden suunnittelussa.

Kuopiossa on jo aloitettu siirtyminen uuteen varausjärjestelmään, joka tulee käyttöön arviolta vuonna 2020.

5.7 KESKEISET TOIMENPITEET VENESATAMITTAIN

Honkalahden venesatamassa on laitureiden kuntoinventoinnin perusteella 2 laituria, jotka tulee uusien seuraavan 5 vuoden aikana. Uusittavissa laitureissa on yhteensä 80 laituripaikkaa. Honkalahdessa on kuitenkin noin 50 vapaata venepaikkaa, joten toista laituria ei välttämättä kannata uusien. Honkalahdessa melkein kaikki laituripaikat ovat pienten veneiden laituripaikkoja (paikkaleveys < 3,0 m). Toisen laiturin uusimisen yhteydessä tulee lisätä suurempien moottorivenepaikkojen määrää. Venepaikkojen käyttöasteen kehitystä tulee seurata eräänä indikaattorina ja päivittää tilannetta esim. satama- ja venepaikkaohjelman päivittämisen yhteydessä.

Keinälähdän venesataman 3 nykyistä laituria on uusittu vuosien 2015-2018 aikana. Tausta-alueen talvisäilytysaluetta, ajoyhteyksiä ja pysäköintiä järjestellään uudelleen Kiviniemenrannan lähiliikunta-alueen toteuttamisen yhteydessä. Venepaikkojen käyttöasteen kehitystä tulee seurata vastaavasti kuin Honkalahdessa.

Kuopionlahden venesatamassa kaikki 5 venelaituria sekä troolilaituri ovat vuodelta 1980 ja ne on esitetty uusittaviksi seuraavan kymmenen vuoden aikana. Laituripaikkojen kysynnän perusteella kannattaisi uusien ainoastaan 4 laituria, jolloin laituripaikkojen käyttöaste lähenisi 70 %. Pienten laituripaikkojen (paikkaleveys < 3,0 m) käyttöaste on 78 % ja suurempien laituripaikkojen vain noin 57 %. Laitureiden uusimisen yhteydessä tulisi muuttaa osa suurista laituripaikoista useammaksi pienemmäksi venepaikaksi. Kuopionlahden tilanne tulee päivittämään aluerakentamisen myötä, jolloin myös tiedot venesataman tarpeista tulevat tarkentumaan.

Maljalahden venesatamassa tehdään laajoja muutostöitä. Maljalahden pohjoisella alueella asuinrakennusten yhteyteen sijoitetaan uusia laituripaikkoja. Samoin uusia laituripaikkoja toteutetaan myös eteläisellä puolella rakennettavan matkustajasataman laajennuksen yhteyteen.

Kumpusaaren venesatamassa heikon käyttöasteen (59 %) on arvioitu johtuvan pääasiassa siitä, että venesatama on uusi, eikä käyttäjäkunta vielä tunne sitä kovin hyvin. Kumpusaaren venepaikkojen käyttöasteeseen tulee kuitenkin todennäköisesti muutoksia lähivuosina ja kehitystä tulee seurata.

Petosen/Pirttilahden venesatamassa on kuntoinventoinnin perusteella kaksi yli 10 vuoden päästä uusittavaa laituria, joiden yhteydessä on 86 venepaikkaa. Petosen/Pirttilahden venesataman laiturijä rantapaikoilla on erittäin korkea kysyntä, joten venesatamaan kohdistuu laajentamispaineita. Pirttilahden / Romanianraitin (nro 69) venerannan yhteydessä olevat 160 moottorivenneiden talvisäilytyspaikkaa muutetaan traileripaikoiksi Petosen/Pirttilahden venesataman yhteyteen (nro 12).

Rauhalahden venesataman kaikki laituripaikat ovat vapaina. Laituri-inventoinnin perusteella laiturit tulee uusien 5-10 vuoden kuluessa, mutta käyttöasteen perusteella tulee harkita venesataman kotisatamanpaikkojen poistamista kokonaan, jolloin venesatama muodostuisi pelkästä vierasvenelaiturista.

Karttulanlahden venesataman laiturit on vuodelta 1980 ja se tulisi uusien seuraavan 5 vuoden aikana. Uusimisen yhteydessä kannattaa harkita nykyistä lyhyemmän laiturin käyttöönottoa.

Karttulan Paimelan venesataman laiturit tulisi puolestaan lyhentää tai vaihtoehtoisesti tulisi harkita Paimelan venesataman lakkauttamista ja siirtää Paimelan sataman muutamia käytössä olevia venepaikat Karttulanlahden venesatamaan.

Melalahden venesataman laiturit on vuodelta 1980 ja se tulisi uusien seuraavan 5 vuoden aikana. Laiturin 24 laituripaikasta ainoastaan puolet on käytössä. Laiturin uusimisen yhteydessä tulee harkita nykyistä lyhyempää laituria. Myös rantapaikkojen määrää voitaisiin supistaa ainakin kolmanneksella.

Nilsin laitureiden kunnosta ei ole tietoa, mutta niiden yhteensä 58 laituripaikasta on käytössä alle puolet. Laitureiden ikääntymisen myötä tulee harkita huonokuntoisten laitureiden uusimatta jättämisestä. Venepaikkojen käyttöaste on Nilsissä matala. Nilsissä tulee harkita venesataman asteittaista pienentämistä.

Maaningassa tulee harkita laiturin lyhentämistä laiturin uusimisen yhteydessä. Pienet laituripaikat voitaisiin mahdollisesti osoittaa rantapaikkoina.

Muuruveden venesataman laituri tulee käyttöikänsä päähän seuraavan kymmenen vuoden aikana. Ainoastaan yksi laiturin kuudesta venepaikasta oli vuokrattuna. Mikäli venepaikkojen käyttöaste ei lähivuosina nouse, tulee laiturin poistoa harkita.

Juankosken Koivulahden ja **Pikonniemen** venesatamien laiturit tulevat

käyttöikänsä päähän 5-10 vuoden aikana. Koivulahden laituripaikkojen kysyntä on niin matala, että tulee harkita laiturista luopumista ja nykyisten käytössä olevien venepaikkojen osoittamista rantapaikkojen yhteydestä. Pikonniemessä laituripaikkojen kysyntä on niin suurta, että laiturin uusimisen yhteydessä kannattaa harkita nykyistä pidempää laituria

5.8 PERUSKORJAUSOHJELMA

Toimenpide-ehdotukset on esitetty venesatamittain toimenpiteiden kiireellisyyden mukaan (Taulukko 7). Satama-alueen mahdolliset muut korjaustarpeet tarkistetaan kohteittain laitureiden uusimisen tai satama-alueeseen rajautuvan ympäristön rakentamisen yhteydessä.

Taulukko 7. Kuopion venesatamille esitetty toimenpideohjelma vuosille 2019–2028.

Nro	Sataman nimi	v. 2019-2023	v. 2024-2028	v. 2028 jälkeen
2	HONKALAHTI	1 laiturin uusinta		
3	JYNKKÄ	2 laiturin uusinta		
4	KEINÄNLAHTI	Talvisäilytysalueen, ajoyhteyksien ja pysäköinnin uudelleen järjestelyt		
5	KELLOLAHTI		1 laiturin uusinta	
6	KETTULANLAHTI		1 laiturin uusinta	
7	KUOPIOILAHTI	Tilanteen seuranta, tarpeet tarkentuvat aluerakentamisen myötä		
8	MALJALAHTI	Toimenpiteet Kuopion matkustajasataman laajentamisen yhteydessä sekä Maljalahden pohjoisrannan asuinrakentamisen edetessä		
9	MELALAHTI		2 laiturin uusinta	
10	NEULANIEMI	1 laiturin uusinta		
11	NIUVANPORTTI		1 laiturin uusinta	
12	PETONEN/PIRTTILAHTI		1 laiturin ketjujen uusinta	2 laiturin uusinta
13	PÄIVÄRANTA	Aaltosuojauksen uusinta	2 laiturin uusinta	
14	RÖNÖ-VARVI		1 laiturin uusinta	
15	SIIKALAHTI		1 laiturin uusinta	
16	VALKAMARANTA		1 laiturin uusinta	
17	RAUHALAHTI		1 laiturin uusinta	
38	JULKULA, PAJULAHDENRANTA		1 laiturin uusinta	
70	MYLLYRANTA			1 laiturin uusinta
72	LOSSI, MANTERE			
73	LOSSI, SAARENRANTA			
76	KUMPUSAARI			
79	KANAVANRANTA			
Vuoden 2008 jälkeisten kuntaliitosten mukana tulleet venesatamat				
65	KARTTULA, KARTTULANLAHTI	1 laiturin uusinta		
66	KARTTULA, PAIMELA	1 laiturin lyhennys		
67	KARTTULA, SYVÄNNIEMI			1 laiturin uusinta
77	NILSIÄ			
80	MAANINKA	1 laiturin uusinta		
90	MUURUVESI, SATAMA			1 laiturin uusinta
91	JUANKOSKI, PIKONNIEMI			1 laiturin uusinta
93	JUANKOSKI, KOIVULAHTI			1 laiturin uusinta

6 YHTEENVETO

Kuopiossa vesimaisema ja veneily ovat tärkeitä. Veneily on suosittu vapaa-ajan liikumismuoto ja harrastus. Veneiden määrä onkin asukasmäärään suhteutettuna Suomen korkeimpia.

Satama- ja venepaikkaohjelma pyrkii toteuttamaan ja täydentämään Kuopion kaupungin strategiassa esitettyjä tavoitteita. Satama- ja venepaikkaohjelman tarkoituksena on ensisijaisesti toimia ohjaavana työkaluna kaupungin päättäjille venesatamiin ja veneilyn palveluverkostoon liittyvää päätöksentekoa ja investointeja varten. Satama- ja venepaikkaohjelmassa on esitetty tiiviissä ja havainnollisessa muodossa Kuopion veneilyn nykytila ja kehityksen painopisteet vuosina 2019-2028.

Kuopiossa on nykyisellään 89 kpl kaupungin hallinnoimaa venesatamaa ja venerantaa. Veneiden laituripaikkoja käsittäviä venesatamia oli vuonna 2018 yhteensä 31 kpl ja venerantoja sekä muita vastaavia veneensäilytysalueita yhteensä 58 kpl. Venesatamissa ja venerannoilla on yhteensä 5 634 vuokrattavaa venepaikkaa, joista noin 42 % (2 369 kpl) on laituripaikkoja ja loput ovat veneiden rantapaikkoja. Yhtä laituripaikkaa kohden on noin 50 asukasta. Laitureiden käyttöaste (2018) oli noin 71 %. Suurin osa venekannasta painottuu pieniin moottoriveneisiin ja soutuveneisiin.

Veneiden talvisäilytyspaikkoja on yhteensä noin 1 050 kpl. Talvisäilytyspaikkojen käyttöaste (2018) on tilastojen mukaan ollut 41 %.

Kuopion asukasmäärä on noin 118 000 (2018) ja sen ennustetaan kasvavan noin 10 000:lla vuoteen 2028 mennessä. Kuopion strategian mukainen väestötavoite on jopa 200 000 asukasta vuonna 2040. Väestön kasvuun varaudutaan kunnostamalla nykyisiä venesatamia sekä ottamalla huomioon uusien venesatamien tarve maankäytön suunnittelussa. Satama- ja venepaikkaohjelman tavoitteena on lisäksi nostaa vuokrattavien venepaikkojen käyttöastetta, jotta venepaikkojen paikallinen tarjonta vastaisi niiden kysyntää. Muita tavoit-

teita ovat riittävän palvelutason varmistaminen. Myös venepaikkojen varausjärjestelmä tullaan uusimaan ja nykyaikaistamaan lähiaikoina.

Satama- ja venepaikkaohjelmassa on analysoitu käyttöasteita sekä muita kehitystarpeita venesatamittain. Nykytilaselvityksessä on nostettu esiin venesatamat, joissa käyttöaste on niin alhainen, että asiaan tulee reagoida siinä vaiheessa, kun venesataman laiturit tulisi uusia.

Kuopiossa on lisäksi venesatamia, joissa venepaikkojen kysyntä ylittää tarjonnan. Näissä tulee pyrkiä venepaikkamäärän lisäämiseen.

Viimeaikaisten alueellisten kehityskohteiden osalta Neulaniemen alueen osayleiskaava on valmistunut 2019 ja Vanuvuoren osayleiskaavan laadinta on käynnistynyt 2017. Kyseisillä alueilla tulee pidemmällä aikajaksolla varautua venepaikkojen määrän lisäämiseen. On tärkeää, että venepaikkojen tarve otetaan huomioon jo maankäytön suunnittelussa.

Toimenpide- ja peruskorjausohjelmassa on esitetty laitureiden uusimistarpeet venesatamittain sekä otettu kantaan niitten kiireellisyyteen. Seuraavan viiden vuoden aikana (2019-2023) tulee uusia seitsemän laituria kuudessa eri venesatamassa. Vuosina 2024-2028 tulee uusia 13 laituria 11:ssä venesatamassa. Vuoden 2028 jälkeen tulee lisäksi uusia ainakin 6 laituria. Satama-alueen mahdolliset muut korjaustarpeet tarkistetaan kohdekohtaisesti laitureiden uusimisen tai satama-alueeseen rajautuvan ympäristön rakentamisen yhteydessä.

Oikein ajoitetuilla korjaus- ja kunnostustoimenpiteillä sekä investoinneilla voidaan ottaa täysi hyöty irti sekä nykyisistä että uusista venesatamarakenteista. Hyväkuntoinen venesatama- ja vesiväyläverkosto on tärkeä kaupunkimaiseman elävöittävä tekijä ja luo tärkeän pohjan myös veneilyyn liittyvälle matkailulle ja elinkeinoelämälle.